

PRIOPĆENJE

FIRST RELEASE

Molimo korisnike da prilikom uporabe podataka obvezno navedu izvor
Users are kindly requested to mention the data source

GODINA / YEAR I

SARAJEVO, 27. 1. 2014.

BROJ / NUMBER 12

INDEKS OBUJMA INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE U BOSNI I HERCEGOVINI ZA PROSINAC 2013. GODINE - PRETHODNI PODACI VOLUME INDEX OF INDUSTRIAL PRODUCTION IN BOSNIA AND HERZEGOVINA DECEMBER 2013 - PRELIMINARY RESULTS

Indeks obima industrijske proizvodnje - ukupno

Ukupna desezonirana industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini u prosincu 2013. u poređenju sa studenom 2013. bilježi pad za 1,3%.

U prosincu 2013. u poređenju sa prosincem 2012. industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini, kalendarski prilagođena, bilježi rast za 6,0%.

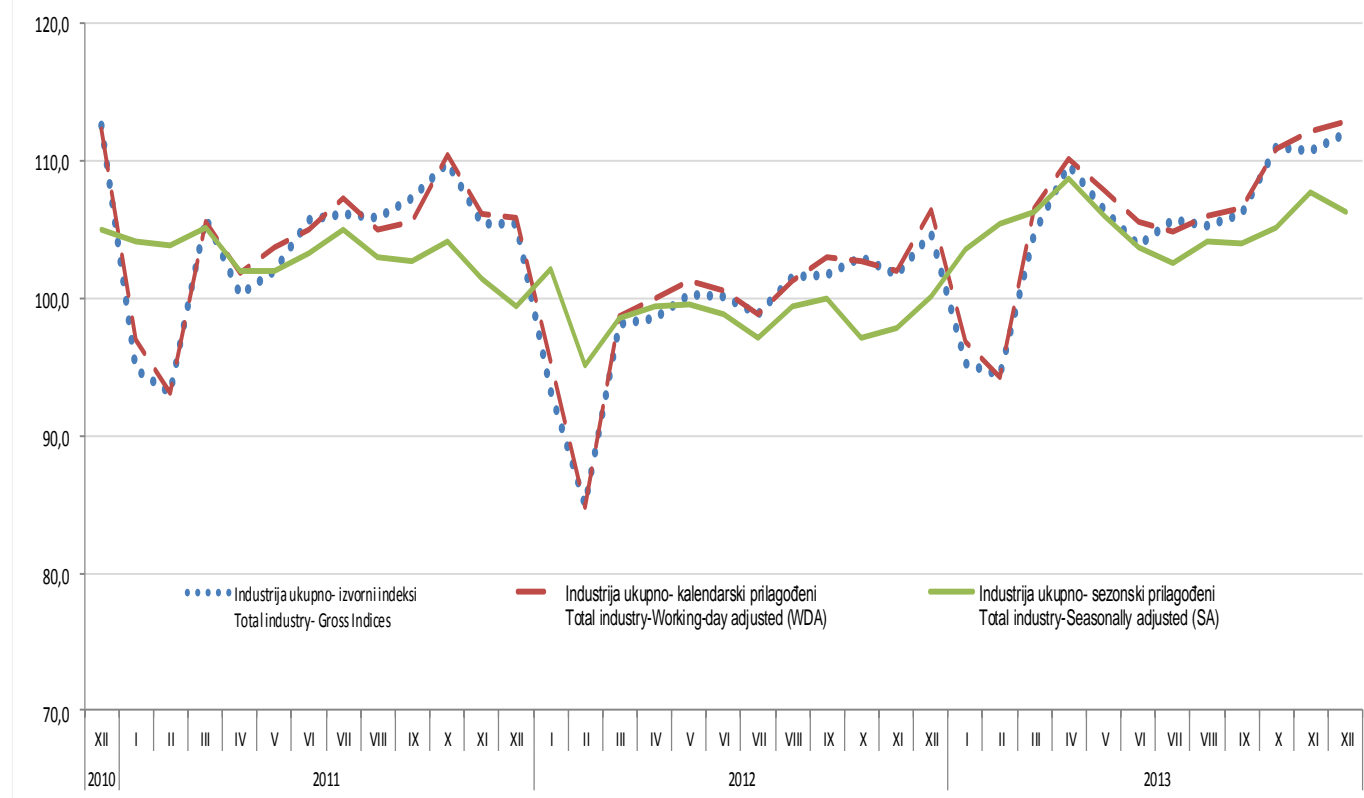
Industrial production volume index - Total

Total seasonally adjusted industrial production in Bosnia and Herzegovina in December 2013, compared to November 2013, is decreased by 1.3%.

In December 2013, compared to December 2012, industrial production in Bosnia and Herzegovina, the calendar adjusted, is increased by 6.0%.

Grafik 1. Vremenska serija industrija ukupno - izvorni, kalendarski i sezonski prilagođeni indeksi: prosinac 2010 - prosinac 2013. (2010=100)

Graph 1. Time series for total industry - Gross, Working-day and Seasonally Adjusted indices: December 2010 -

Indeks obujma industrijske proizvodnje prema GIG agregatima

Mjesečna poređenja

U prosincu 2013. u odnosu na studeni 2013. proizvodnja Netrajnih proizvoda za široku potrošnju veća je za 4,5%, proizvodnja Intermedijarnih proizvoda veća je za 3,8%, Trajnih proizvoda za široku potrošnju veća je za 3,4%, dok je proizvodnja Energije manja za 3,8% i Kapitalnih proizvoda manja za 11,1%.

Godišnja poređenja

U prosincu 2013. u odnosu na prosinac 2012. proizvodnja Kapitalnih proizvoda je veća za 17,7%, Netrajnih proizvoda za široku potrošnju veća za 12,2%, Intermedijarnih proizvoda veća za 11,0%, Trajnih proizvoda za široku potrošnju veća za 4,2% dok je proizvodnja Energije manja za 5,2%.

Indeks obujma industrijske proizvodnje prema područjima KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2)

Mjesečna poređenja

Za područja KD BiH 2010. sezonski prilagođena industrijska proizvodnja u prosincu 2013. u poređenju sa studenim 2013. bilježi rast u Vađenju ruda i kamena za 14,2% i Prerađivačkoj industriji za 0,6%, dok Proizvodnja i opskrba električne energije i plina bilježi pad za 2,3%.

Godišnja poređenja

U prosincu 2013. u odnosu na prosinac 2012. industrijska proizvodnja, kalendarski prilagođena, bilježi rast u Prerađivačkoj industriji za 16,4%, u Vađenju ruda i kamena rast za 15,6%, dok Proizvodnja i opskrba električnom energijom i plinom bilježi pad za 15,9%.

Indeksi obujma industrijske proizvodnje prema oblastima KD BiH 2010

Mjesečna poređenja

Promatrano po oblastima djelatnosti (stope izračunate iz sezonski prilagođenih indeksa) u prosincu 2013. u odnosu na studeni 2013. najveći rast zabilježen je u oblasti 11 - Proizvodnja pića (58,3%), oblasti 08 - Vađenje ostalih ruda i kamena (45,9%), i oblasti 27 - Proizvodnja električne opreme (30,2%). Najveći pad industrijske proizvodnje u prosincu 2013. u odnosu na studeni iste godine zabilježen je u oblasti 33 - Popravak i instaliranje strojeva i opreme (28,2%), oblasti 29 - Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica (13,0%), i oblasti 26 - Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda (9,8%).

Godišnja poređenja

Promatrano po oblastima djelatnosti (stope izračunate iz kalendarski prilagođenih indeksa) u prosincu 2013. u odnosu na prosinac 2012. najveći rast zabilježen je u oblasti 27 - Popravak električne opreme (132,2%) i oblasti 11 - Proizvodnja pića (85,4%). Najveći pad industrijske proizvodnje u prosincu 2013. u odnosu na prosinac 2012. godine zabilježen je u oblasti 30 - Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava (53,8%) i oblasti 33 - Popravak i instaliranje strojeva i opreme (33,0%).

Grafikon 4. prikazuje godišnje stope promjene za razdoblje siječanj - prosinac 2013. u odnosu na isto razdoblje prethodne godine izračunate iz kalendarski prilagođenih indeksa.

Industrial production volume index, according to the MIGs

Monthly comparison

In December 2013, compared to November 2013, production of Consumer non-durables increased by 4.5%, Intermediate goods increased by 3.8%, Consumer durables increased by 3.4%, while production of Energy decreased by 3.8% and Capital goods decreased by 11.1%.

Annual comparison

In December 2013 compared to December 2012, production of Capital goods increased by 17.7%, Consumer non-durables increased by 12.2%, Intermediate goods increased by 11.0%, Consumer durables increased by 4.2% while production of Energy decreased by 5.2%.

Industrial production volume index, according to the KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2) sections

Monthly comparison

According to KD BiH 2010, seasonally adjusted industrial production in December 2013 compared to November 2013 is increased in Mining and quarrying by 14.2% and Manufacturing by 0.6%, while Electricity and gas supply decreased by 2.3%.

Annual comparison

In December 2013, compared to December 2012, calendar adjusted industrial production increased in Manufacturing by 16.4%, in Mining and quarrying increased by 15.6% while Electricity and gas supply decreased by 15.9%.

Indices of industrial production according to NACE Rev. 2 divisions

Monthly comparison

Broken down by divisions of activities (rates are calculated from seasonally adjusted indices) in December 2013 compared to November 2013, the highest growth is recorded in the following divisions: division 11 - Manufacture of beverages (58.3%), division 08 - Other mining and quarrying (45.9%), and division 27 - Manufacture of electrical equipment (30.2%). The largest decline in industrial production in December 2013 compared to November 2013 was recorded in the following divisions: division 33 - Repair and installation of machinery and equipment (28.2%), division 29 - Manufac. of motor vehicles, trailers and semi-trailers (13.0%), and division 26 - Manufacture of computer, electronic and optical products (9.8%).

Annual comparison

Broken down by divisions of activities (rates are calculated from calendar adjusted indices) in December 2013 compared to December 2012, the highest growth is recorded in the following divisions: division 27 - Manufacture of electrical equipment (132.2%) and division 11 - Manufacture of beverages (85.4%). The largest decline in industrial production in December 2013 compared to December 2012 was recorded in the following divisions: division 30 - Manufacture of other transport equipment (53.8%) and division 33 - Repair and installation of machinery and equipment (33.0%).

Graph 4 represents annual change rates for the period January - December 2013 compared to the same period of previous year calculated from working-day adjusted indices.

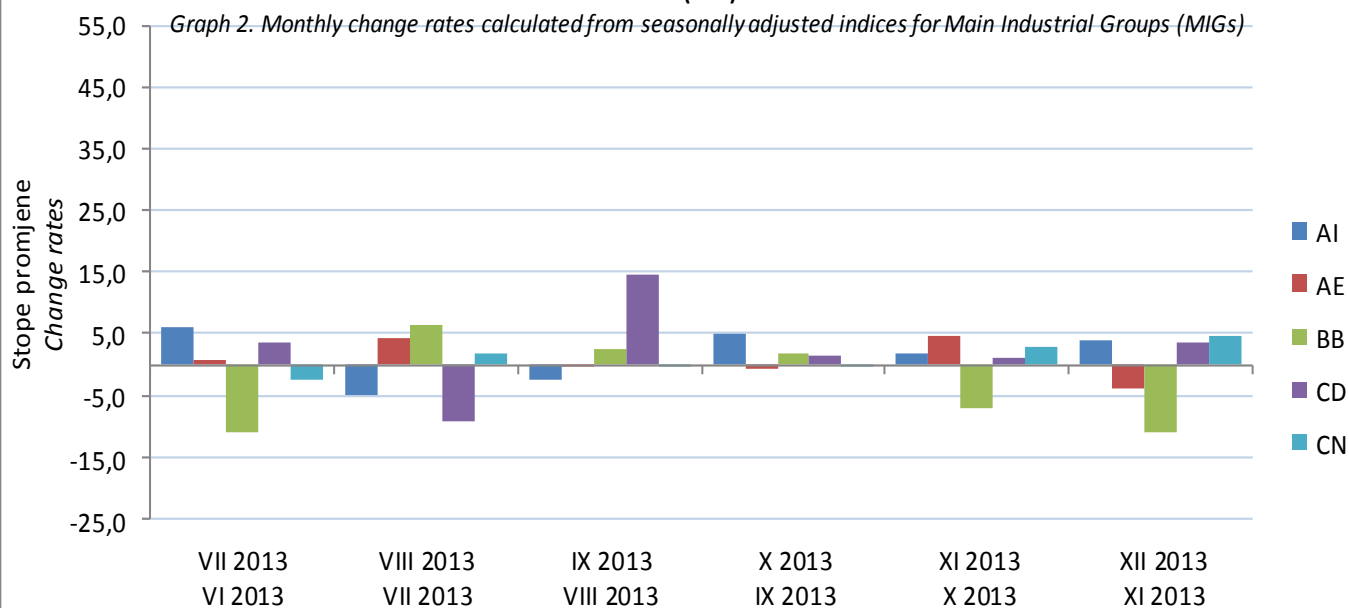
TABLICA 1. MJESEČNE STOPE PROMJENA IZRAČUNATE IZ DESEZONIRANIH INDEKSA OBUJMA INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE, PROSINAC 2013.

TABLE 1. MONTH-ON-MONTH GROWTH RATES CALCULATED FROM SEASONALLY ADJUSTED VOLUME INDICES ON INDUSTRIAL PRODUCTION, DECEMBER 2013

	VII 2013	VIII 2013	IX 2013	X 2013	XI 2013	XII 2013	
	VI 2013	VII 2013	VIII 2013	IX 2013	X 2013	XI 2013	
Ukupno industrija	-1,1	1,5	-0,2	1,1	2,4	-1,3	Total industry
Glavne industrijske skupine (GIG)							Main Industrial Groups (MIGs)
AI Proizvodi za međufaznu potrošnju	6,1	-4,9	-2,5	5,2	1,8	3,8	AI Intermediate goods
AE Energija	0,8	4,2	-0,4	-0,7	4,8	-3,8	AE Energy
BB Kapitalni proizvodi	-11,0	6,5	2,4	1,7	-7,2	-11,1	BB Capital goods
CD Trajni proizvodi za široku potrošnju	3,5	-9,3	14,7	1,6	1,1	3,4	CD Consumer durables
CN Netrajni proizvodi za široku potrošnju	-2,5	1,9	-0,3	-0,4	2,8	4,5	CN Consumer non-durables
Područja i oblasti KD BiH 2010							NACE Rev.2 Sections and Divisions
B Vadenje ruda i kamena	0,4	9,6	5,9	5,3	-7,0	14,2	B Mining and quarrying
05 Vadenje ugljena i lignita	-5,8	17,3	3,2	5,0	-5,1	14,5	05 Mining of coal and lignite
07 Vadenje metalnih ruda	8,1	-13,0	10,3	11,7	-13,3	-2,1	07 Mining of metal ores
08 Vadenje ostalih ruda i kamena	-8,3	-15,7	-2,6	0,6	0,7	45,9	08 Other mining and quarrying
C Prerađivačka industrija	0,1	-1,1	1,1	1,8	2,9	0,6	C Manufacturing
10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	1,8	-2,9	1,6	1,2	-0,7	0,9	10 Manufacture of food products
11 Proizvodnja pića	-31,1	51,1	0,9	-3,3	16,3	58,3	11 Manufacture of beverages
12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	6,5	-2,4	-3,8	14,8	-9,6	7,9	12 Manufacture of tobacco products
13 Proizvodnja tekstila	-6,6	4,7	-8,9	-2,5	7,8	-3,9	13 Manufacture of textiles
14 Proizvodnja odjeće	9,5	-5,1	-6,3	2,1	-12,4	7,7	14 Manufacture of wearing apparel
15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	2,8	2,7	-11,9	-0,8	10,8	1,9	15 Manufacture of leather and related products
16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja proizvoda od slame i pletarskih materijala	4,8	-1,2	2,5	3,5	-0,5	1,2	16 Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials
17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	-3,7	2,6	-2,8	6,7	-0,9	1,7	17 Manufacture of paper and paper products
18 Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	4,8	-4,5	8,7	-8,6	4,0	-7,5	18 Printing and reproduction of recorded media
19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	58,8	-35,0	39,2	-54,8	113,1	0,4	19 Manufac. of coke and refined petroleum products
20 Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	-1,1	29,5	-4,1	-9,9	4,0	-8,3	20 Manufacture of chemicals and chemical products
21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	0,2	-32,0	23,8	37,3	-0,1	0,0	21 Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations
22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	3,0	-6,9	4,3	-8,8	8,0	-5,7	22 Manufacture of rubber and plastic products
23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	16,2	-1,6	-12,6	3,2	-3,2	13,4	23 Manufacture of other non-metallic mineral products
24 Proizvodnja baznih metala	5,2	-6,4	-15,3	9,5	7,6	-5,0	24 Manufacture of basic metals
25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	8,1	0,4	-6,4	17,1	3,0	-7,8	25 Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment
26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	-25,2	34,2	170,8	-28,1	4,8	-9,8	26 Manufacture of computer, electronic and optical products
27 Proizvodnja električne opreme	-12,1	-15,5	18,5	18,6	11,0	30,2	27 Manufacture of electrical equipment
28 Proizvodnja strojeva i uređaja, d. n.	-22,4	15,5	-4,3	4,5	0,2	2,0	28 Manufacture of machinery and equipment n. e. c.
29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	11,2	0,0	7,3	-9,9	0,6	-13,0	29 Manufac. of motor vehicles, trailers and semi-trailers
30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	-27,9	6,2	9,4	-32,3	15,4	9,5	30 Manufacture of other transport equipment
31 Proizvodnja namještaja	6,0	-8,5	1,6	-0,9	4,2	1,3	31 Manufacture of furniture
32 Ostala prerađivačka industrija	-3,4	0,0	-28,3	-9,3	-6,5	12,9	32 Other manufacturing
33 Popravak i instaliranje strojeva i opreme	18,3	-10,6	-35,5	53,8	4,9	-28,2	33 Repair and installation of machinery and equipment
D Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (izuzev grane 35.3 - proizvodnja i opskrba parom i klimatizacija)	1,0	0,3	-5,1	1,6	0,6	-2,3	D Electricity, gas, steam and air conditioning supply (except group 35.3 - Steam and air conditioning supply)
35 Proizvodnja i opskrba elekt. energijom i plinom	1,0	0,3	-5,1	1,6	0,6	-2,3	35 Electricity and gas supply

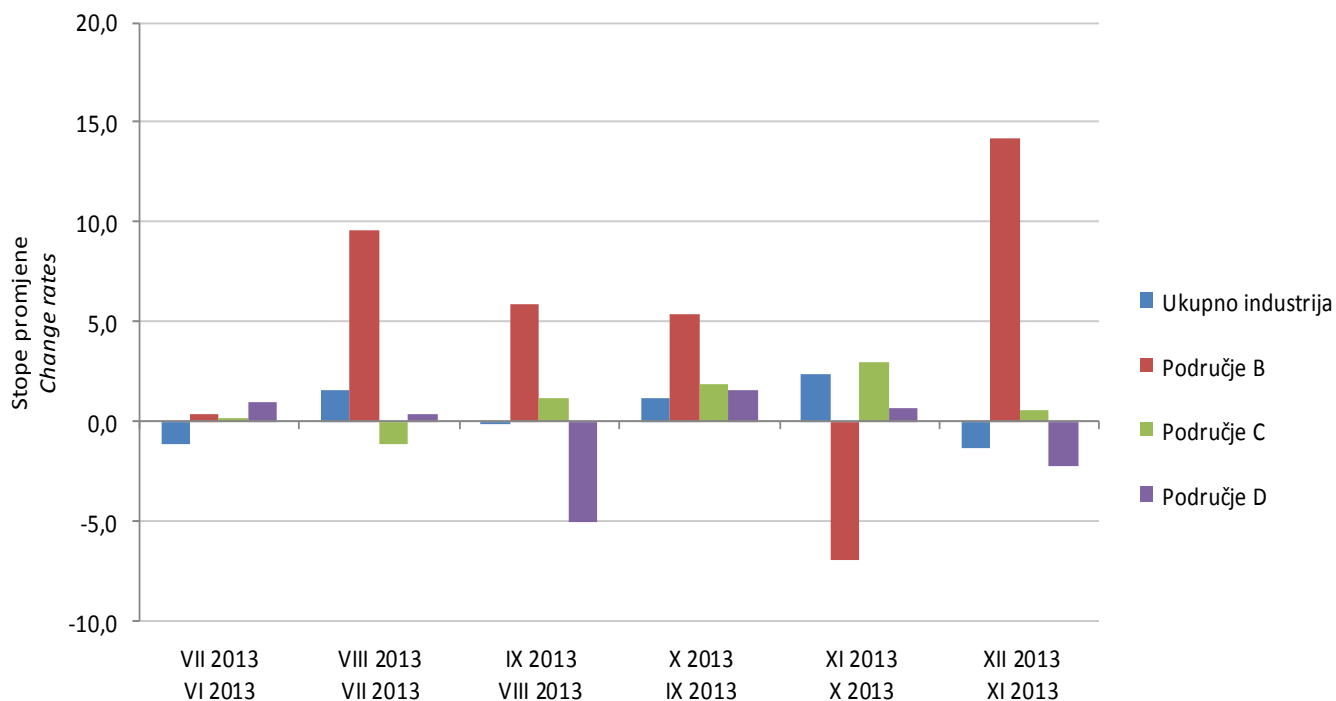
Grafik 2. Mjesečne stope promjena izračunate iz desezoniranih indeksa za Glavne industrijske skupine (GIG)

Graph 2. Monthly change rates calculated from seasonally adjusted indices for Main Industrial Groups (MIGs)

Grafik 3. Mjesečne stope promjena izračunate iz desezoniranih indeksa za ukupnu industriju i područja djelatnosti

Graph 3. Monthly change rates calculated from seasonally adjusted indices for Total Industry and divisions

TABLICA 2. GODIŠNJE STOPE PROMJENA IZRAČUNATE IZ KALENDARSKI PRILAGOĐENIH INDEKSA OBUJMA INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE, PROSINAC 2013.

TABLE 2. YEAR-ON-YEAR GROW RATES CALCULATED FROM WORKING-DAY ADJUSTED VOLUME INDICES ON INDUSTRIAL PRODUCTION, DECEMBER 2013

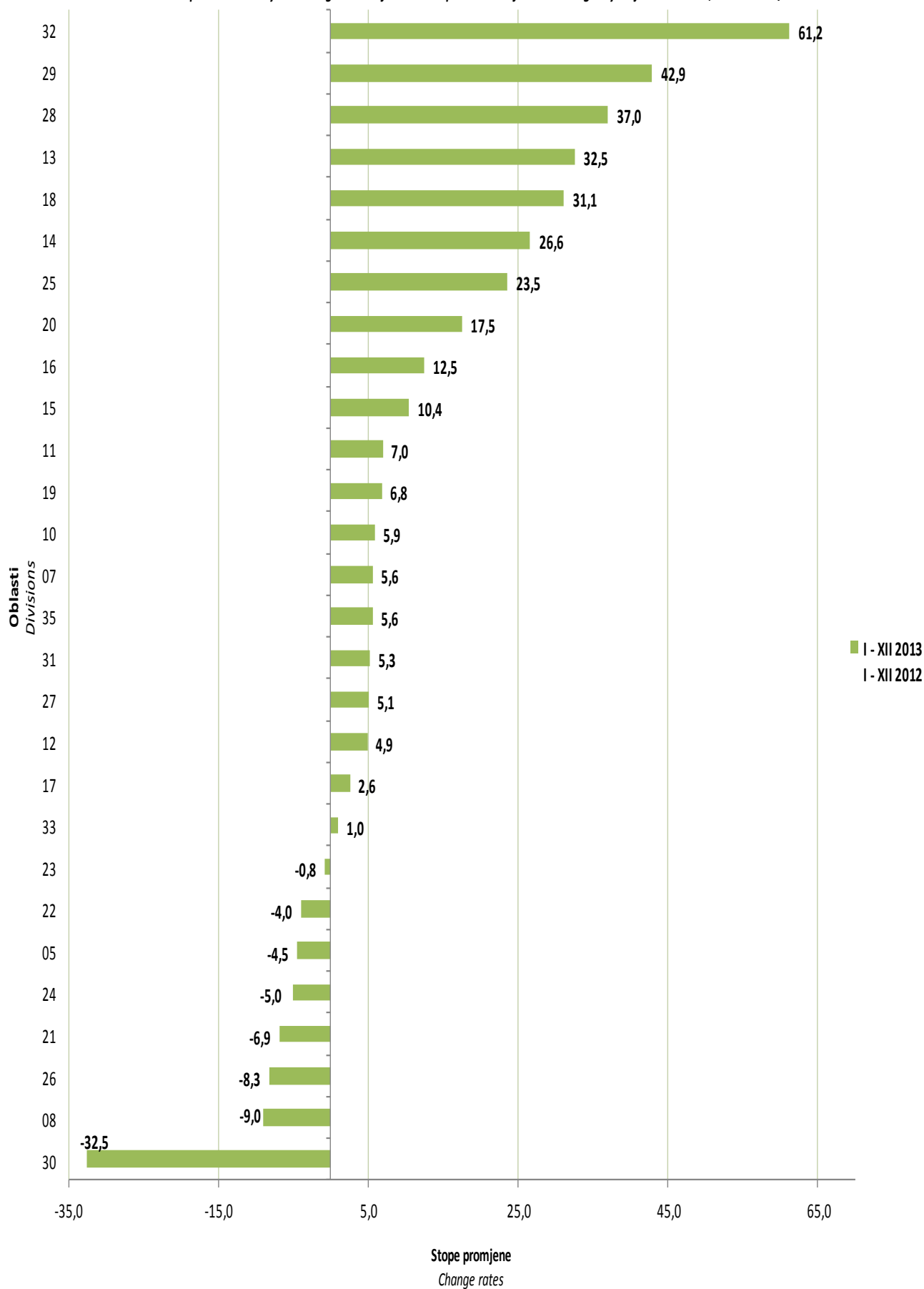
	VII 2013	VIII 2013	IX 2013	X 2013	XI 2013	XII 2013	I–XII 2013	
	VII 2012	VIII 2012	IX 2012	X 2012	XI 2012	XII 2012	I–XII 2012	
Ukupno industrija	6,0	4,7	3,5	8,0	10,0	6,0	6,7	Total industry
Glavne industrijske skupine (GIG)								Main Industrial Groups (MIGs)
AI Proizvodi za međufaznu potrošnju	7,5	1,9	5,3	10,8	7,4	11,0	4,6	AI Intermediate goods
AE Energija	3,9	6,1	4,2	5,9	9,0	-5,2	3,7	AE Energy
BB Kapitalni proizvodi	22,0	-1,9	8,2	25,3	24,7	17,7	20,1	BB Capital goods
CD Trajni proizvodi za široku potrošnju	5,1	-12,3	-10,7	-12,8	-1,1	4,2	-3,7	CD Consumer durables
CN Netrajni proizvodi za široku potrošnju	2,9	6,4	-1,7	-8,1	-0,3	12,2	6,6	CN Consumer non-durables
Područja i oblasti KD BiH 2010								NACE Rev.2 Sections and Divisions
B Vadenje ruda i kamena	-13,1	-8,0	1,4	8,5	-5,1	15,6	-4,0	B Mining and quarrying
05 Vadenje ugljena i lignita	-16,6	-3,6	1,6	11,3	-0,6	11,7	-4,5	05 Mining of coal and lignite
07 Vadenje metalnih ruda	1,9	-13,0	17,5	19,6	-8,3	16,3	5,6	07 Mining of metal ores
08 Vadenje ostalih ruda i kamena	-3,9	-14,4	-16,5	-15,8	-24,5	28,8	-9,0	08 Other mining and quarrying
C Prerađivačka industrija	8,6	3,2	3,9	8,2	12,3	16,4	9,5	C Manufacturing
10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	11,4	-1,7	2,6	5,8	2,5	6,3	5,9	10 Manufacture of food products
11 Proizvodnja pića	-31,9	1,6	8,4	-4,4	25,7	85,4	7,0	11 Manufacture of beverages
12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	3,9	-1,9	-11,0	49,7	6,2	6,5	4,9	12 Manufacture of tobacco products
13 Proizvodnja tekstila	11,0	78,7	45,8	39,1	37,7	48,6	32,5	13 Manufacture of textiles
14 Proizvodnja odjeće	70,9	49,0	18,9	32,7	15,6	35,1	26,6	14 Manufacture of wearing apparel
15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	29,9	-9,0	-22,4	14,4	13,5	21,7	10,4	15 Manufacture of leather and related products
16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja proizvoda od slame i pletarskih materijala	7,4	6,1	10,9	15,4	3,2	20,8	12,5	16 Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials
17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	-9,9	-4,8	-5,1	23,3	40,6	-5,0	2,6	17 Manufacture of paper and paper products
18 Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	45,5	57,1	65,4	20,7	25,8	7,3	31,1	18 Printing and reproduction of recorded media
19 Proizvodnja koka i rafiniranih naftnih proizvoda	23,4	-12,9	17,5	-35,9	47,1	47,3	6,8	19 Manufac. of coke and refined petroleum products
20 Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	16,7	45,5	37,9	19,0	25,7	13,9	17,5	20 Manufacture of chemicals and chemical products
21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	-22,3	-48,4	-41,5	-30,2	-17,2	-14,3	-6,9	21 Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations
22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	2,3	-9,5	-1,1	-15,9	-0,2	-5,7	-4,0	22 Manufacture of rubber and plastic products
23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	11,8	8,2	3,9	4,8	-3,9	25,9	-0,8	23 Manufacture of other non-metallic mineral products
24 Proizvodnja baznih metala	-2,5	-10,2	-18,1	-8,7	3,7	-6,7	-5,0	24 Manufacture of basic metals
25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	27,3	18,6	5,5	36,8	29,2	36,1	23,5	25 Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment
26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	-31,1	-27,3	89,6	33,6	7,6	3,9	-8,3	26 Manufacture of computer, electronic and optical products
27 Proizvodnja električne opreme	-36,8	-22,3	-25,0	12,8	45,1	132,2	5,1	27 Manufacture of electrical equipment
28 Proizvodnja strojeva i uređaja, d. n.	24,6	-10,2	31,1	51,9	65,4	58,2	37,0	28 Manufacture of machinery and equipment n. e. c.
29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	58,6	51,3	79,1	60,3	30,3	23,5	42,9	29 Manufac. of motor vehicles, trailers and semi-trailers
30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	-63,0	-52,0	-38,9	-67,2	-50,7	-53,8	-32,5	30 Manufacture of other transport equipment
31 Proizvodnja namještaja	20,4	-1,2	-3,0	-2,9	3,4	9,1	5,3	31 Manufacture of furniture
32 Ostala prerađivačka industrija	102,2	91,8	32,1	6,4	19,0	25,8	61,2	32 Other manufacturing
33 Popravak i instaliranje strojeva i opreme	45,6	22,3	-12,6	112,4	102,1	-33,0	1,0	33 Repair and installation of machinery and equipment
D Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (izuzev grane 35.3 - proizvodnja i opskrba parom i klimatizacija)	8,4	8,1	-2,8	4,4	10,5	-15,9	5,6	D Electricity, gas, steam and air conditioning supply (except group 35.3 - Steam and air conditioning supply)
35 Proizvodnja i opskrba elekt. energijom i plinom	8,4	8,1	-2,8	4,4	10,5	-15,9	5,6	35 Electricity and gas supply

TABLICA 3. IZVORNI INDEKSI OBUJMA INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE - UKUPNO, PREMA GIG, PODRUČJIMA I OBLASTIMA KD BIH 2010 (NACE Rev.2), PROSINAC 2013.

TABLE 3. GROSS VOLUME INDICES ON INDUSTRIAL PRODUCTION - TOTAL, PER MIGs AND KD BIH 2010 (NACE Rev.2) SECTIONS AND DIVISIONS, DECEMBER 2013

	Struktura Structure	XI 2013 Ø 2010	XII 2013 Ø 2010	XII 2013 Ø 2012	XII 2013 XI 2013	XII 2013 XII 2012	I - XII 2013 I - XII 2012		
Ukupno industrija		100,00	110,7	112,1	113,4	101,3	107,0	106,4	Total industry
Glavne industrijske skupine (GIG)									Main Industrial Groups (MIGs)
AI Proizvodi za međufaznu potrošnju		30,25	108,9	101,3	100,4	93,0	110,5	104,0	AI Intermediate goods
AE Energija		33,53	107,2	108,4	112,5	101,1	94,6	103,6	AE Energy
BB Kapitalni proizvodi		8,88	134,1	115,3	118,5	86,0	118,7	119,3	BB Capital goods
CD Trajni proizvodi za široku potrošnju		2,85	122,2	127,6	105,5	104,4	104,8	96,0	CD Consumer durables
CN Netrajni proizvodi za široku potrošnju		24,49	107,9	127,3	125,8	118,0	112,2	106,3	CN Consumer non-durables
Područja i oblasti KD BiH 2010									NACE Rev.2 Sections and Divisions
B Vađenje ruda i kamena		12,83	115,4	123,6	112,5	107,1	115,7	95,8	B Mining and quarrying
05 Vađenje ugljena i lignita		10,12	118,1	130,9	119,0	110,8	113,2	95,4	05 Mining of coal and lignite
07 Vađenje metalnih ruda		1,43	114,5	79,9	72,8	69,8	116,4	105,6	07 Mining of metal ores
08 Vađenje ostalih ruda i kamena		1,28	94,8	114,6	109,1	120,9	126,6	90,9	08 Other mining and quarrying
C Prerađivačka industrija		66,20	112,8	113,6	115,3	100,7	117,0	108,9	C Manufacturing
10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda		10,55	98,8	102,0	106,8	103,2	106,3	105,0	10 Manufacture of food products
11 Proizvodnja pića		3,71	99,3	205,0	205,6	206,4	187,8	106,2	11 Manufacture of beverages
12 Proizvodnja duhanskih proizvoda		0,89	85,7	119,0	159,3	138,9	111,5	105,5	12 Manufacture of tobacco products
13 Proizvodnja tekstila		3,07	116,6	90,9	113,6	78,0	146,7	132,4	13 Manufacture of textiles
14 Proizvodnja odjeće		2,35	100,7	114,8	130,1	114,0	135,7	125,5	14 Manufacture of wearing apparel
15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda		2,68	121,0	125,1	123,1	103,4	121,9	110,8	15 Manufacture of leather and related products
16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja proizvoda od slame i pletarskih materijala		3,18	116,3	101,2	102,4	87,0	122,3	112,7	16 Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials
17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira		2,01	104,8	111,9	111,0	106,8	98,0	103,2	17 Manufacture of paper and paper products
18 Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa		1,37	128,1	154,0	156,2	120,2	107,4	130,6	18 Printing and reproduction of recorded media
19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda		2,44	113,5	83,3	98,5	73,4	147,9	106,7	19 Manufac. of coke and refined petroleum products
20 Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda		2,02	155,2	143,1	122,2	92,2	116,6	117,9	20 Manufacture of chemicals and chemical products
21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata		1,07	145,4	159,3	110,8	109,6	86,0	93,1	21 Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations
22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa		2,50	118,1	102,3	92,4	86,7	96,2	96,2	22 Manufacture of rubber and plastic products
23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda		4,93	77,6	50,2	60,6	64,7	125,1	95,9	23 Manufacture of other non-metallic mineral products
24 Proizvodnja baznih metala		7,25	102,7	98,3	91,9	95,7	94,3	96,0	24 Manufacture of basic metals
25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme		6,59	134,9	117,1	123,0	86,8	135,6	122,3	25 Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment
26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda		0,44	93,0	83,7	131,4	90,0	105,5	94,2	26 Manufacture of computer, electronic and optical products
27 Proizvodnja električne opreme		1,53	144,0	193,4	178,7	134,3	241,7	104,1	27 Manufacture of electrical equipment
28 Proizvodnja strojeva i uređaja, d. n.		1,87	159,4	140,9	130,5	88,4	157,9	137,5	28 Manufacture of machinery and equipment n. e. c.
29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica		1,43	145,5	123,1	128,8	84,6	123,6	142,6	29 Manufac. of motor vehicles, trailers and semi-trailers
30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava		0,11	58,9	64,9	60,0	110,2	45,9	67,2	30 Manufacture of other transport equipment
31 Proizvodnja namještaja		2,58	128,3	133,4	116,4	104,0	109,3	105,3	31 Manufacture of furniture
32 Ostala prerađivačka industrija		0,26	127,3	112,9	118,5	88,7	130,6	161,2	32 Other manufacturing
33 Popravak i instaliranje strojeva i opreme		1,37	79,7	92,6	113,9	116,1	67,1	101,4	33 Repair and installation of machinery and equipment
D Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (zuzev grane 35.3 - proizvodnja i opskrba parom i klimatizacija)		20,97	101,3	100,6	107,6	99,3	84,1	105,4	D Electricity, gas, steam and air conditioning supply (except group 35.3 - Steam and air conditioning supply)
35 Proizvodnja i opskrba elekt. energijom i plinom		20,97	101,3	100,6	107,6	99,3	84,1	105,4	35 Electricity and gas supply

Grafik 4. Godišnje stope promjene industrijske proizvodnje iz kalendarski prilagođenih indeksa, I - XII 2013/I - XII 2012
 Graph 4. Year-on-year change rates of industrial production from working-day adjusted indices, I - XII 2013/I - XII 2012

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Počevši sa priopćenjem za ožujak 2013. promijenjen je koncept objavljivanja rezultata indeksa industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini. Agencija za statistiku BiH i entitetski zavodi za statistiku su uskladili prezentaciju i interpretaciju indeksa industrijske proizvodnje s onom koja je propisana EU uredbama o kratkoročnim poslovnim statistikama i preporukama Eurostata o publiciranju indeksa industrijske proizvodnje. Uredbe i preporuke su namijenjene državama članicama EU, kao i zemljama koje su u procesu pridruživanja, a u cilju harmoniziranog izračuna i prezentiranja ovog pokazatelja.

Stoga su svi rezultati indeksa industrijske proizvodnje (industrija ukupno, agregati po industrijskim djelatnostima i specijalni GIG agregati) u priopćenju tabelarno prezentirani u tri oblika:

- Desezonirani pokazatelji
- Kalendarski prilagođeni pokazatelji
- Izvorni indeksi industrijske proizvodnje

Sukladno pomenutim preporukama, indeks industrijska proizvodnje se tumači:

- Mjesečnom stopom rasta izračunatom iz desezoniranih indeksa
- Godišnjom stopom rasta izračunatom iz kalendarski prilagođenih indeksa

Iz tog razloga komentari dati na samom priopćenju ne uključuju komentare za izvorne indekse.

Izvorni indeksi u priopćenju se prikazuju tabelarno na način na koji su prikazivani u dosadašnjim priopćenjima radi održavanja dosljednosti prema prethodno objavljenim serijama. Spomenuti koncept indeksa zadržat će se u priopćenju u duljem prijelaznom razdoblju isključivo radi korisnika podataka koji su navikli na takav način prezentiranja indeksa industrijske proizvodnje, a koji se nije mijenjao dugi niz godina.

Usklađivanje sa statističkim konceptima EU i način prezentacije podataka će omogućiti domaćim i ostalim korisnicima neposredno poređenje podataka za Bosnu i Hercegovinu sa podacima drugih zemalja koje publicira Eurostat na internetskim stranicama: <http://ec.europa.eu/eurostat> i <http://ec.europa.eu/eurostat/euroindicators>. Agencija za statistiku indekse industrijske proizvodnje u Eurostat dostavlja od travnja 2013.

Metod računanja i bazna godina

Indeksi industrijske proizvodnje izračunavaju se korištenjem Laspeyresove formule. Nova bazna godina za koju je utvrđen sustav pondera u BiH je 2010. i primijenjuje se u obračunu indeksa od siječnja 2013. EU Uredbom (EC) No 472/2008 propisana je primjena bazne 2010 godine od siječnja 2013. u zemljama EU. Koncepti, definicije i metodologija koji se koriste za izračuna indeksa industrijske proizvodnje su usklađeni sa EU propisima u domenu kratkoročnih statistika (EU STS - Short Term Statistics).

Osnovne informacije o indeksu industrijske proizvodnje i kratka metodologija izračuna prikazane su u publikaciji "Bosna i Hercegovina – Indeks industrijske proizvodnje (2013)" koja je dostupna na web stranici Agencije za statistiku BiH: <http://www.bhas.ba> u sekciji industrija. Rad na izmjenama i dopunama ranije publiciranog dokumenta "Metodološki naputak za obračun indeksa industrijske proizvodnje – (MD 09)" je u tijeku.

NOTES ON METHODOLOGY

Starting with the Press Release for April 2013, the concept of publishing the results of the industrial production index in Bosnia and Herzegovina is changed. Agency for Statistics of BiH and entity institutes for statistics harmonized the presentation and interpretation of the industrial production index to EU Regulations on Short-Term Statistics and Eurostat's Recommendations on publishing the industrial production index. Regulations and Recommendations are intended for EU member states, as well as countries that are in the process of accession, for the purpose of harmonized calculating and presenting of this indicator.

Therefore, all the results of the industrial production index (total industry, aggregates by industrial activities and special MIG aggregates) are presented in a press release tables in three forms:

- *Seasonally adjusted indicators*
- *Working-day adjusted indicators*
- *Original (gross) production indices*

In accordance with the Recommendations, the industrial production index is commented by:

- *Monthly growth rates calculated from seasonally adjusted indices*
- *Annual growth rate calculated from working-day adjusted indices*

For this reason, comments given to the press release do not include comments on original indices.

In the press release, the original (gross) indices are presented in tables (in the same manner as they were presented in the former press releases) in order to maintain consistency with the previously published series. The mentioned index concept will be retained in press releases for a longer transition period, solely for data users who are accustomed to this way of presenting the industrial production index, which has not been changed for many years.

Harmonization with the EU statistical concepts and the manner of presenting the data to domestic and other users will allow direct comparison of the data for Bosnia and Herzegovina with the data of other countries which were published on the Eurostat websites: <http://ec.europa.eu/eurostat> and <http://ec.europa.eu/eurostat/euroindicators>. Agency for Statistics of BiH delivers industrial production index to Eurostat since April 2013.

Calculation method and base year

Industrial production indices are calculated using the Laspeyres formula. The new base year, for which the weighting system is established in BiH, is 2010 and it is used in calculation of indices since January 2013. EU Regulation (EC) No 472/2008 stipulates the use of base year 2010 from January 2013 in EU countries. Concepts, definitions and methodology used for calculating the industrial production index are harmonized with EU Regulations in the field of EU STS - Short Term Statistics.

The basic information on BiH industrial production index and short methodology are presented in the publication "Bosnia and Herzegovina - The industrial production index (2013)", which is available on the website of the Agency for Statistics of BiH: <http://www.bhas.ba> in Industry section. Work on the amendments to the existing document "Methodological guidelines for the calculation of the industrial production index - (MD 09)" is in progress.

Standardi i klasifikacije

Za prikupljanje podataka, izračun indeksa i objavljivanje rezultata industrijske proizvodnje od siječnja 2013. koriste se novi standardi: BiH klasifikacija djelatnosti KD BiH 2010 (bazirana na EU NACE Rev.2.) i BiH nomenklatura industrijskih proizvoda NIP BiH 2010 (bazirana na EU PRODCOM listi 2010).

Prikupljanje podataka

Federalni zavod za statistiku FBiH (FZS FBiH), Republički zavod za statistiku RS (RZS RS) i Ekspozitura Agencije za statistiku BiH u Brčko Distriktu (EBD) provode mjesečno istraživanje industrijske proizvodnje na područjima njihove odgovornosti koristeći zajednički upitnik (IND-1) i usuglašeni naputak za popunjavanje. Kroz ovo istraživanje prikupljaju se podaci o obujmu proizvodnje na razini pojedinačnog proizvoda, definiranog u NIP BiH 2010. Statističke institucije vrše ulaznu kontrolu i editiranje ulaznih podataka koje koriste za računanje indeksa i dostavljaju podatke Agenciji. Agencija izračunava i objavljuje indekse za razinu BiH i za Brčko Distrikt.

Rokovi dostavljanja prvih (preliminarnih) podataka BHAS-u su:

- FZS FBiH - do 17. u mjesecu za prethodni mjesec
- RZS RS - do 19. u mjesecu za prethodni mjesec
- EBD - do 18. u mjesecu za prethodni mjesec

Rok za dostavljanje revidiranih podataka je mjesec dana nakon roka za preliminarne podatke. Podaci za siječanj dostavljaju se sa nekoliko dana zakašnjenja zbog neophodnih godišnjih preračuna podataka.

Obuhvat mjesečnog istraživanja po ekonomskim djelatnostima

Indeks obujma industrijske proizvodnje (IPI) obuhvata djelatnosti koje su razvrstane u sljedeća područja KD BiH 2010:

- B - Vađenje ruda i kamena
- C - Prerađivačka industrija
- D - Proizvodnja i opskrba električnom energijom i plinom

Suglasno EU STS propisu br. 1165/98 i 1893/2006 sljedeće djelatnosti ne ulaze u obračun indeksa industrijske proizvodnje:

- Oblast 36 - Sakupljanje, prečišćavanje i opskrba vodom
- Grana 35.3 - Proizvodnja i opskrba parom i klimatizacija

Agregati glavnih industrijskih skupina (GIG)

Indeksi za GIG agregate izračunavaju se na istim metodom kao i indeksi po djelatnostima, samo se proizvodi grupiraju prema pretežnoj uporabi proizvoda unutar oblasti i grane djelatnosti iz klasifikacije KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2). Za izračuna indeksa za GIG agregate (EU MIGs) primijenjuju se nove definicije radi usklađivanja sa statističkim standardima EU.

- **AI - Proizvodi za međufaznu potrošnju:** oblasti i grane KD BiH 2010: 07 – 09, 10.6, 10.9, 13.1 – 13.3, 16, 17, 20.1 – 20.3, 20.5, 20.6, 22 – 24, 25.5 – 25.7, 25.9, 26.1, 26.8, 27.1 – 27.4 i 27.9
- **AE - Energija:** oblasti KD BiH 2010: 05, 06, 19 i 35 (isključujući 35.3)
- **BB - Kapitalni proizvodi:** oblasti i grane KD BiH 2010: 25.1 – 25.4, 26.2, 26.3, 26.5, 26.6, 28, 29, 30.1 – 30.4, 32.5 i 33

Standards and Classifications

For data collecting, calculating and publishing the results of the industrial production index from January 2013, new standards are used: BiH Classification of Activities KD BiH 2010 (based on the EU NACE Rev. 2.) and BiH Nomenclature of Industrial Products NIP BiH 2010 (based on the EU PRODCOM list 2010).

Data collection

Institute for Statistics of Federation of BiH (FZS FBiH), Institute for Statistics of Republika Srpska (RZS RS) and the Agency for Statistics of BiH Branch office in Brcko District (EBD) conduct monthly survey on industrial production in their competence areas using a common questionnaire (IND-1), as well as unified Instruction for filling in the questionnaire. Through this survey, data are collected on the production volume at the level of individual products, as defined by NIP BiH 2010. Statistical institutes perform input control and editing of input data and use it to calculate the indices and submit data to the Agency. The Agency calculates and publishes indices for BiH and Brcko District.

The deadlines for submitting the preliminary data to the BHAS:

- *FZS FBiH - by the 17th in a month for the previous month*
- *RZS RS - by the 19th in a month for the previous month*
- *EBD - by the 18th in a month for the previous month*

The deadline for submitting the revised data is one month after the deadline for submitting the preliminary data. Data for January are delivered with a few days of delay because of the necessary annual recalculations of the data.

Coverage of monthly survey by economic activities

Industrial production index (IPI) covers activities classified into the following sections of the KD BiH 2010:

- *B - Mining and quarrying*
- *C - Manufacturing*
- *D - Electricity and gas supply*

In line with EU STS Regulation No. 1165/98 and 1893/2006, the following activities are excluded from the industrial production index calculation:

- *Division 36 - Water collection, treatment and supply*
- *Group 35.3 - Steam and air conditioning supply*

Main Industrial Grouping (MIGs) aggregates

Indices for MIG aggregates are calculated by the same method as the indices by activities save for the fact that the products are grouped according to the predominant use of the products within the division and groups of KD BiH 2010 (EU NACE Rev. 2). To calculate the index for MIG aggregates, new definitions are applied with aim of harmonization with the EU statistical standards.

- **AI - Intermediate goods:** the KD BiH 2010 divisions and groups: 07 – 09, 10.6, 10.9, 13.1 – 13.3, 16, 17, 20.1 – 20.3, 20.5, 20.6, 22 – 24, 25.5 – 25.7, 25.9, 26.1, 26.8, 27.1 – 27.4 and 27.9
- **AE - Energy:** the KD BiH 2010 divisions: 05, 06, 19 and 35 (exl. 35.3)
- **BB - Capital goods:** the KD BiH 2010 divisions and groups: 25.1 – 25.4, 26.2, 26.3, 26.5, 26.6, 28, 29, 30.1 – 30.4, 32.5 and 33

- **CD - Trajni proizvodi za široku potrošnju:** oblasti i grane KD BiH 2010: 26.4, 26.7, 27.5, 30.9, 31, 32.1 i 32.2
- **CN - Netrajni proizvodi za široku potrošnju:** oblasti i grane KD BiH 2010: 10.1 – 10.5, 10.7, 10.8, 11, 12, 13.9, 14, 15, 18, 20.4, 21, 32.3, 32.4 i 32.9
- **CD - Consumer durables:** the KD BiH 2010 divisions and groups: 26.4, 26.7, 27.5, 30.9, 31, 32.1 and 32.2
- **CN - Consumer non-durables:** the KD BiH 2010 divisions and groups: 10.1 – 10.5, 10.7, 10.8, 11, 12, 13.9, 14, 15, 18, 20.4, 21, 32.3, 32.4 and 32.9

Prikazivanje serija indeksa

Sukladno preporukama Eurostata, desezoniranje i kalendarsko prilagođavanje se vrši metodom TRAMO-SEATS u DEMETRA okruženju na mjesečnoj seriji izvornih indeksa industrijske proizvodnje. Produljavanje serije indeksa dodavanjem novih mjesečnih zapažanja za svaki idući mjesec može, zbog karakteristika primijenjene metode, prouzrokovati ispravke već objavljenih desezoniranih i kalendarski prilagođenih indeksa za nekoliko mjeseci unazad.

Desezonirani indeksi

Pojam desezonirani indeksi podrazumijeva da su podaci prilagođeni za sezonu i kalendarske dane. Sukladno preporukama Eurostata podaci koji se upoređuju s podacima od prethodnog mjeseca (mjesečno poređenje prema terminologiji i praksi Eurostata) prezentiraju se u desezoniranom obliku indeksa industrijske proizvodnje ili iz njih izračunanih stopa rasta.

Kalendarski prilagođeni indeksi

Pojam kalendarski prilagođeni indeksi podrazumijeva da su podaci prilagođeni za utjecaj kalendarskih i radnih dana. Sukladno preporukama Eurostata podaci koji se upoređuju s podacima od istog razdoblja prethodne godine (godišnje poređenje prema terminologiji i praksi Eurostata) prezentiraju se u kalendarski prilagođenom obliku indeksa industrijske proizvodnje ili iz njih izračunanih stopa rasta.

Indices series presentation

In accordance with the Eurostat's Recommendations, seasonal adjustment and working-day adjustment has been done by using the TRAMO-SEATS method in DEMETRA environment on the monthly series of original industrial production indices. Extending indices series by adding new monthly observations for each month could, because of the applied method characteristics, cause subsequent corrections of already published seasonally and working-day adjusted indices for several months backwards.

Seasonally adjusted indices

The term seasonally adjusted indices indicates that the data are adjusted for both seasonal and working-day effects. In line with the Eurostat's Recommendations, data that are compared with the data from the previous month (monthly comparison with Eurostat terminology and practices) are presented in a seasonally adjusted form of industrial production indices or their growth rates.

Working-day adjusted indices

The term working-day adjusted indices indicate that the data are adjusted only for working-day effects. In line with the Eurostat's Recommendations, data that are compared with data from the same period of the previous year (the annual comparison by Eurostat terminology and practices) are presented in a working-day adjusted form of industrial production indices or in their growth rates.

Izdaje i tiska Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26

Published and printed by the Agency for Statistics of Bosnia and Herzegovina, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26

Telefon/Phone: +387 (33) 220 626 * Telefaks /Telefax: +387 (33) 220 622

Elektronička pošta/E-mail: bhas@bhas.ba * Internet stranica Web site: <http://www.bhas.ba>

Odgovara ravnatelj Zdenko Milinović

Person responsible: Zdenko Milinović, Director General

Priopćenje priredili: Nataša Lučić, Fahir Kanlić, Belma Mesihović i Radomir Mutabdžija

Prepared by: Ms. Nataša Lučić, Mr. Fahir Kanlić, Ms. Belma Mesihović i Mr. Radomir Mutabdžija

Naklada: 30 primjeraka

30 copies printed

Podaci iz ovog priopćenja objavljuju se i na internet.

First Release data are also published on the Internet
